

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. II. Zettortdeenâ 16tâ Merz 1839.

Z a u n a s i n n a.

No Subres. Kahda lihds schim Kursemnê itt swescha leeta irr taggad Subres muischâ ustaisita un eerikteta; un tabapehz, ka ta muhsu semnê kas itt jaunâ irr, gohdigeem lassitajeem schè tohp sinnama darrita.

Muhsu dsimtskungs zeenigs leelskungs no Lambsdorff jaw aispehrn masumâ mehginaja Wahzsemnes zukkura beetes, (Nunckelrüben.) no kurrain Wahzsemnê zukkuru taifa, audseht. To redsejis, ka schihs zukkura beetes ir muhsu semnê gan labbi aug, pehrnâ pawaffarâ leelus laufus (gan drihs 100 puhra wetas) ar tahm apstahdija; jo winsch nu bija nodohmajis arri zukkuru taifist, no tahdaim beetehm. Pehz tam esahze tahdu pabrihti schè ustaisiht. Schihs pabrihtis taggad preeksch kahdaim diwi neddelahm gattaws tikke un nu jaw no tahm pehrn audsehtahm zukkura-beetehm kahds augsti mahzihts kungs no Wahzsemnes, kas arri to pabrihti eerikteta, zukkuru taifa. —

Ka no schihs beetehm zukkuru taifist warr, tas jaw taggad redsams. — Bet scho gadd ta zukkura tik dauds ne buhs, ka no ta ko warrehs pahrdoh, jo pehrn tahs zukkura-beetes labbi ne isauge, zaur ko tad nu arri dauds zukkura ne warr iskappeht. —

Lai Deews muhsu zeenigam leelkungam winnu beeschu audschenu zittôs gaddôs jo labbi swehti, ka winnam winnu leela nauda ko schihs pabrihtis makfa zaur to taptu atlihdsinata. — Lohiti schai jaunai lectai palihdsetu, kad us preekschu gohdigi fainneeki arri tahs zukkura-beetes audsetu, kurras winneem par labbu mafsu schè nonemtu.

Seemeta spihdums, tai 9tâ Webruar pulstten 10 wakkarâ. „Stohlmeister, kahdas ehrnigas bahlas stihpes gaisâ irr pahr sirgu stakta?“ — Tâ zitti no stoblas behrneem wai-zaja, kas pehz pattlabban noturreteem wakkara pahtareem ahra bij isgahjuschi un to spihdumu eeraudsijuschi, pee stohlmeistera atpakkat steiguschees, tam stahstija, ko redsejuschi. Stohlmeisters nu arri iseeet ahra to leetu redseht, no ka behrni tâ bailigi sinu derwe. Wissi behrni ar leelu brihnoschanu skattahs us to spihdumu, kurra starri tē steepahs, tē sarahwahs, tē pasudde, tē atkal zittur rahdijahs; — brihscham farkana kâ affins palikke wissa seemeta puste. — Zitti behrni sakka: tahs effoht kara wihru dwehseles, kas debbeschôs kaujotees — muhsu fainneeks — zits atkal — muhsu mahmina to teize, kad winnu reis tahbi paschi eesarkani blahki gaisâ bija; un tas effoht woi us karru, woi mehri. —

Stohlmeisters pasmehjahs par behrnu neeka wallobu un teem par scho spihdumu tâ stahsiht esahze: Scho spihdumu nosauz seemeta spihdums, tabeht, ka winsch allasch seemeli spihd. Jo tuwak pee seemeta jo wairak un jo spohschaki redsams, un tannis semnês tuwu pee seemeta, kur saltumu tik ko zeest warr, kur seemas widdu faule ne lezz — prett deenas widdu tikfai frehstis tohp — winsch labbu gaisnu dohd. Tee kas tur bijuschis sakka; ka, kad seemeta spihdums rahdahs, tad tur warroht dsirdeht, kâ winsch gaisâ schnahzoht, rihboht un sprahkstoh. No wissa ta nu warr dohmaht, ka tee seemeta spihdumi gan us tahdu wihs zeltahs: Tur ap seemeta gallu, tee no semnes uskappuschis twaiki, deht ta tur leela saltuma, tuhbal par leddus dallinahm tohp. Schihs

R. Hagenfeld. 76

leddus dallinas lohti weeglas un tabehf lohti augsti kähj. Uslahpjohf winnas ar gaisu trinnahs, un zaur to trihschanohs eedeggahs un spihd. Zaur to, fa tahs weeglas leddus dallinas lohti augsti kähj, wissaugstaki, seemelu gaisä eedeggahs, un fa tur augschä, fur tas gaisf lohti plahns irr tai beggoschaj buhschana ne las pretti stahw: tad arri arween augstaki dohdahs un tur warren ahtri isplahthahs. —

Lai nu schee un wissi zitti spihduni, woi us schahdu jeh zittabu wihs zellahs, tad behrni skaidri sinams, fa tee munns ne kahdu nelaimi draud. Ko juhs sawäs sehtäs par to lectu effat dsirdejuschi, irr tihri neeki — mulki un uejehgi ween ta runna. — Katris spihdumtisch, fo juhs us debbesi raudsidamees eeraug, irr ta wisspehzigä Deewa rohku darbs, fo winsch sawä raddibä leef notift, lai winsch munns, saweem behrneem, sawu gohdibu parahditu. Tee puschko muhsu semmi, un muhs atgahdina, fa Deews irr muhsu schelligs tehws. — Ne tizzat tabehf tabdeem mahneem; — jo tee irr Deewam weena negantiba. (S. Mohs. gr. 18, 12.) — Uslubfojat katru spihdumtiau debbes ruhme, ar preeku, un preezajatees par winna kofschumu. —

R. Hagenfeld.

Derrigi padohmi teem, kam behrni irr audsinajami.

(Stattees Nr. 10.)

Kad muhsu tizziba mahza eefsch mihleslibas staigahf, tad ne buhs behrnus mahziht: atreebtees. Schinni leetä, prohti: atreebtees, daudf behrni no pascheem wezzateem tohp ismahziti. Gaddahs behrnam peehst galwinu pee galba. Behrns raud un blauj. Ko darra mahte? Winna darra tä: slohtu pa ichmusi ta sitt us galda stuhri un blauj: pag, pag, nolahdehts galds! maita! beskauna, mannam behrnam sitt us galwu! Fa behrnam pascham eedohd kahdu stibbu un fakka: të, të, waijaga, waijaga; sitt labbi, dohd labbi u. t. j. p. Gaddahs

behrnam sohbhu sahpes, të mahte fakka: Trihnin, woi tew sohbi fahp? Pag es palihdseschu, es atneimschu sahpes. Sinnu gan, las to darrijs. To runzis darrijs, tas tew uslaidis sahpes. Un mahte panemm runzi un to eebahsch flehpi un tam sitt us asti, uszehrt ar rohku un waiza behrnu: woi wehl fahp? Sakka behrns: wehl fahp! Urbild mahte: tad ne buhs runzis, tad buhs schunnelis hijis; un winna panemm Piffiti un uszehrt nabbadfinam, fa schis blaustahs ar leelu blauchanu! Waiza atkal mahte: woi fahp? Të behrns atbild: ne fahp wiss. — Bet kad nu Trihnite palikkusi par Trihni; meita palikkusi par seewu, un muischä par mohderi irr, un tai usnahf wehdera ruhzes, un brauzischana ne fo ne palihds, un sinnamei bakter: brandwihns ar viyparu arr naw palihdseschu, tad gaddahs meitei eenahft ar spanneem, un weens spannis eefsch ohtra paslihyu eelifts. Të mohdere: braz! braz! peenumeitaj par ausi. — Kalabb? Kalabb fa mohderei wehdera ruhzes un Trihne sinn, las tai behrnu fahrtä irr palihdschis. — Fa mohderei gaddahs kahda gohws fasluminusi, ta nahf pee fungeem schelotees: to mannim peenu-meita uslaidusi, tas nahf no zilwekeem! Kalabb schi mahnu-tizziba? Kad runzis Trihnitei sahpes un behdas uslaidis, kalabb tad Trihnei peenumeita ne warretu tapatt behdas uslaist? —

Gaddahs sainneekam buht zuhku-galwa pakahrta eefsch skurstena, un winnas sunnim neddelahm buht bes maifes kummosa. Tad nu bads sunni dsenu barribu mektees. Un suns faohdis gallu skursteni un redsejis treppes peeliftas eefsch skurstena, kähj pa treppehm, steepj — steepj faklu un ristigi eefsch sohbus zuhku galwä. Sainneeks gribbedams iseeft pa istabas durwin eerauga sagli. Të schis pilnä rihklé: Jurri! Jurri! skreij pee durwin! Jurritis azzunirkt pee durwin un aismett krampi. Nu irr fo redseht, fa bail irr stahstibt. Sainneeks panemm leelu rungu, un sitt un dauja us funna galwu, us mugguru un gubschahm, un nozehrt tam weenu gubschu, fa suns walstidamees un smilstedams un blaudams, tiffu

warr israhptees no sehts widdus. Tahdi lohpi gabbahs gan stary zilwekeem. — Bet kad nu Jurriis palizzis par Jurri un tam gabbahs braukt balkös, tad weens no fainneeka sirgeem ne stahw freetni ar ragguhm. Jurriis usblauj sirgam; sirgs ne buht ne stahw. Tad Jurriis tam passreen pakkal un to panehmis ais galwas, lahdedains safurr sirgu un zitti usleef balki us ragguhm. Pabrauzis gabbalinu eenahf raggus eeksch sneega kuppene. Welf nabbags sirgelis, — welf, ne warr balki pawilft. Lé, Jurriis pilnä ribklé: maita, nolahbehts maita! kas tad pirmit tew dsinne street? Un panehmis malkas gabbalu zehrt sirgam pa galwu, pa ribbahm, pa guhschahm un nozehrt weenu quhschu gluschi, ka ne warr ne pakustetees. — Pahrweedd sirgu mahjäs stihwu un klibbu, ka tikko warr kaulus pawilft. Nu fainneekam leela nelainne un lohiti mihliga firds prett lohpeem, nu proht Jurriim fazzih: Tahds jaw dsihws pakarrams, kahds tu effi! Mulki! woi tad sirgam irr sapraschana galwä? Tä loh-pam atreebtees! Woi tu dohma ka loh-pam naw dwehsele, ka lohps ne juht fahpes? Tä fainneeks taggad proht fazzih, fur tam ne buhtu sirgs pohstä aishgahjis, ja buhtu atgahdajees ta fakkama wahrda: tä swelvj, tä danzo; kahda fakne, tahda atwassa.

Lohpus behrnam redsoht un ne redsoht wahr-dsinah, irr grehks un kauns wisseem zilwekeem. Us to Latweeschu un schihdi meistari. — Woi sirgam jehlas kruhtis, woi tam irr seddulkas muaguru isbersuschas, woi teem pee siipra aukstuma dekkis kammanäs jeb sirgam ussegts, par to inas ranga un behda. Us plikkumu wesimu usdsinnis, dasch kauj lohpu pee nahwes un to sitt gluschi nohst, fur takmehr zits ne palihds, ka wesimu nofraut, jeb kahdas pagalles atneint. To arri tahds, lohpu skaidri nosittis, pehz darra. Woi tahds zilweks naw weins zilweku waiga, woi tahds siun kas irr mihlestiba un schehlastiba? — Gabbahs no mahjahm isbraukt Schuhpowitscham ar telu un Snappschewizam ar sohlm. Brauz

wihri pa leelzettu, pihpi sohbdös, aprunnadamees par fahribas-beedribahm un par tuffschu pawassari. Bet tellam galwa farrahs pa ratteem laukä us waschu ritteni un nobehrsch rittenis tellam yuss lubpu! Ko Schuhpowitsch par tam behda? — Un Snappschewizam sohhs ischluffusi no kurwja un schis nolehjis no ratteem tai nositt abbejus swahrnus, un panemm sohst ais kahjas un to peeseen ar weenu kahju pee johstas. Sohs spahrdahs, tinnahs, walstahs eeksch sawahm breefningahm fahpehm, ko Snappschewitz par to ranga? — Zittä beenä Snappschewitzene nefs zahlus fasetus pee kahjahm, un ne prassa wiss pehz tam, ka teem putneem degguni behrsahs un ribwejahs us semmi. — Siwju kuytschis Dibrbengelmannis ar malschkeri suttu nokehriis, un kad kahds pirzeis peestahjees klahnt un tam yuss-dahlberi sohlijis un peesohlijis snapfi usdoht, tad Dibrbengelmann panemm suttu un tam israuj malschkeri no ribkles un siwei israuj ribkli lihds, un wehl pasneedamees falka: ta buhs laimiga malschkere! Jeb Narzifsbergene eenahfusi us tirgu ar wehscheem, un kad pirzeis peenahl klahnt, schi eebahsch rohku kullé un norauj wehsim kahju un falka: reds kahdas leelas kahjas! zil sohlat par kahli? — Tee naw neeki ko es falku, mihli lassitaji! bet skaidra pateesiba. Un ja mehswissi fakkam: kas lohpu wahrdsina un to tihschi bende, tam usces sohds no Deewa, kas zilwekus raddijis ka teem buhs waldbiht pahz zitteem lohpeem, bet ne tohs bendeht, kad tee ne til naw neeki, bet teescham pateesigi wahrdi.

Zhfs stahstinsch.

Dauds zilweli sawä fahrtä newa meerigi kahrodami tapt augstakä fahrtä. Prachtigs wihrs to nomannijis, us weenu tahdu fazzija: Kad tu gribbi meerigs un preezigs buht, tad pazleez tai fahrtä furrä tu effi, darri tschasfli un labbpraht kas tew jadarta un pahzteezi ar to kas tew irr. M. B.

Teefas fluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchenu tabs Keiſerifkas Majeſteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walfis ic. ic. ic., tohp no Krohna Wirzawaſ pagasta teefas wiſſi tee, tam taiſnaſ praſſiſchanaſ buhtu pee teem ſchodeen no mahjahn iſlikteem ſaimneekem, prohti: Zahn Ebermann no Lohnu un Uaſſ Uurim no Pinklulu mahjahn, pahr kurru mantahn konkurſe ſpreesta, uſaijinati, diwu mehneſchu ſtarpâ, prohti lihſ 1 to April f. g. ar ſawahm praſſiſchanaſhm ſcheit peeteiktees, jo wehlaſ neweens wairſ ne tapſ klaufihtſ. Krohna Wirzawaſ, 11tâ Webruar 1839. I

Ullmann, pagasta wezzakaiſ.
(Nr. 53.) F. Henko, pagasta teefas ſtrihweriſ.

No Dohbeles pagasta teefas tohp wiſſi parradu beweji ta lihſſchinniga Tſchutſchumuiſchaſ (Debelgunde) ſaimneeka Rudden: Janno Miller, kaſ ſawas mahjaſ neſpehſchanaſ un magahiſnes parradu dehl patſ abdewiſ, uſaijinati, lihſ 1 mu April f. g. ſcheit peeteiktees un ſagauidt ko teefa pehz likumeem ſpreediſ, ar to pamahziſchenu, ka tohſ kaſ noliktâ terminâ ne peeteiktees, wehlaſ wairſ ne klaufihtſ. Dohbeles Krohna pagasta teefa, 18tâ Webruar 1839. 2

(L. S.) ††† J. Dreimann, peeſehdetaiſ.
(Nr. 101.) Ludwig Ewertſ, pagasta teefas ſtrihweriſ.

No Peenawaſ pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam kaſdaſ taiſnaſ praſſiſchanaſ pee ta Pehter-Walta un Krohna Wehrpumuiſchaſ Lehpum mahju ſaimneeka Uaſſ Saul buhtu, pahr kurru mantu magahiſnes un zittu parradu dehl konkurſe ſpreesta, uſaijinati, lihſ 1 otu Mei f. g. kaſ par to weenigu un iſlehgſchanaſ terminu noliktſ, ar ſawahm praſſiſchanaſhm pee Peenawaſ pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweens wairſ ne tapſ klaufihtſ. Peenawaſ pagasta teefa, 25tâ Webruar 1839. I

(L. S.) Kriſch Hanſen, peeſehdetaiſ.
(Nr. 90.) F. Henko, pagasta teefas ſtrihweriſ.

Zittas fluddinaſchanaſ.

Grahwendaleſ muſſchâ tiſſ tabs tam zittkarti-gam pagasta wezzakam peederriſas Springu mahjaſ, ar laukeem no 37 puhru=weetahm, ar plawu no 5 — 6 weſumeem ſcena, ar maſu abbotu un ſaknu dahſu, ar gan driſ wiſezaur jaannahm ehklam, un ar labbi nomehrotahm rohbeſchahm, pahrhohtaſ.

Kam patiktu ſchiſ mahjaſ pirkt, kaſ warr klahta-kaſ ſinnaſ pee ta lunga, kam Grahwendaleſ muſſcha peederr, dabbuht.

Itt labbu ſeenu, no kaſdahm 70 birkawahm, warr dabbuht pirkt Zulkumê, un klahtakaſ ſinnaſ dohd Mull Jakobſohn (pee to lahji). 3

Zai naſti no 27tâ uſ 28tu Webruar f. g. tappe Titulairrath von Reibniſ lungam diwi ſirgi no Zelgawaſ pilſ ſtalleem iſſagti, prohti: 1) puſſ=ehſſeliſ, pahri pahr 8 gaddem wezzumâ, ar tumſchu kaſtonu=ſarkanu ſpalwu, ar baltu bleſſi peere, kaſ kâ ſwaigſne iſſſattahſ, un uſ mugguru, ſeglu weeta, ar maſeem balteem blekkeem, fruhtis irr zauri riſwetahſ bijuſchaſ, diwi azzu=ſohbi truhſt, augtumâ turr 2 arſchineſ un 2 weſſcholuſ, un garrumâ 3 arſchineſ; 2) arridſan puſſ=ehſſeliſ, ar eefar=kaſu kaſtanu ſpalwu, beſ zittas kaſdaſ ſihmeſ, tiſſkai kaſjaſ druſzin pahri par naggu ar=gaſſcha-ku ſpalwu, 6 gadduſ wezz, augtumâ 1 arſchina un 14 weſſchoki, un garrumâ 2 arſchinaſ un 8 weſſchoki. Kaſ pahr ſcheem ſirzeem woi von Reibniſ lungam ville, woi pilſſatu, jeb kaſdai lauku poli-zeieſ teefai taiſnu ſinnu dohd, dabbohn peenahlamun patejibaſ naudu. I

Pee Jaunpilleſ ehrgelneeka E. G. Monkwig warr puſſ=ehrgelſ dabbuht pirkt, derrigaſ pee lauku baſunjahm un eekſch ſſohlahm. I

Zai 27tâ Janwar f. g. Durſuppeſ ſaimneekſ, wezzwaggaru Kriſtaps, ne tahtu no Riſgahſ, pee Groh-tes=krohga ſirgu nokehriſ un uſ ſawahm mahjahn aiſweddiſ; kam ſchiſ ſirgaſ peederretu, teek uſaijinahtſ, pee ſchiſ pagasta teefas peeteiktees, un ſawu ſirgu, prett barroſchanaſ un zittu iſdohſchenu atlihdſinaſchenu, prettim nemt. 2

No Engureſ pagasta teefas ſinnamu barra, ka to ſuſchu=ſweiju 21mâ Merz f. g. pee Engureſ pagasta teefas uſ arrenti iſdohſ. Engureſ, 2trâ Merz 1839. 2

Ferdinand Linde, muſſchaſ walidaiſ.

B r i h w b r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augſtaſ waldiſchanaſ puſſes: Hoſraht von Braunſchweig, graham. pahrluhſokaiſ.
No. 88.